

Didaktika finančního vzdělávání

jaro 2019

Úterý 8:00 - 9:50

Mgr. et Mgr. Michal Škerle (učo 145399)

Podmínky pro splnění předmětu

- aktivní účast na semináři (max. 1 absence + 2 absence omluvené)
- odevzdání písemné seminární práce (6 stran) + její prezentace na semináři
  - **týden před prezentací** (dle časového harmonogramu) uložit do odevzdávací prezentaci v PowerPoint
  - seminární práce (a prezentace) bude obsahovat:
část teoretickou (odborný výkladový text) a
část praktickou (didaktické zprostředkování vymezené problematiky žákům ZŠ
- struktura přípravy na vyučovací hodinu)

Témata prezentací a seminárních prací

- 1) Formy firem, živnostenské podnikání
- 2) Rodinný rozpočet - příjmy, výdaje, úspory
- 3) Daně - formy, historie, daně fyzických osob
- 4) Daně právnických osob, DPH, spotřební daně, ostatní daně
- 5) Hmotné a duševní vlastnictví, spoluvlastnictví, SJM
- 6) Ochrana spotřebitele
- 7) Peníze - jejich význam pro tržní systém, formy, historie
- 8) Platební karty - debetní, kreditní, SIPO, kontokorent
- 9) Spoření, investování
- 10) Běžný účet, spořicí účet, vklady
- 11) Úvěry (formy) a leasing
- 12) Stavební spoření, penzijní spoření
- 13) Akcie, dluhopisy, podílové fondy (výnos, riziko, likvidita)
- 14) Pojištění (historie a formy), pojištění životní, majetkové, odpovědnosti
- 15) Alternativní metody řešení (nejen) finančních sporů (ADR).

1) Formy firem, živnostenské podnikání

- pojmy: podnikání, podnik, podnikatel, kritéria členění, právní formy, živnost - OSVČ, obchodní společnost - osobní, kapitálová, družstvo, státní podnik, neziskové organizace
- Zákon č. 90/2012 Sb. o obchodních korporacích (dříve Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník - zrušen k 1.1.2014)
- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- HYRŠLOVÁ, Jaroslava, Jiří KLEČKA a Pavel MARINIČ. *Ekonomika podniku*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007. Studijní texty. ISBN 978-80-86730-25-7.
- SOUKUPOVÁ, Věra a Dana STRACHOTOVÁ. *Podniková ekonomika*. Vyd. 2., přeprac. Praha: Vydavatelství VŠCHT, 2009. ISBN 978-80-7080-711-8.

2) Rodinný rozpočet - příjmy, výdaje, úspory

- pojmy: domácnost, příjem - aktivní, pasivní a nepravidelný, výdaj - nezbytný, zbytný, nepravidelný a investiční, úspora, rozpočet, plánování, zadlužení
- DVOŘÁKOVÁ, Zuzana a Luboš SMRČKA. Finanční vzdělávání pro střední školy: se sbírkou řešených příkladů na CD. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-008-9.
- SMRČKA, Luboš. Rodinný rozpočet a společnost spotřeby: (staronový pohled na osobní finance a bohatství). Praha: Professional Publishing, 2008. ISBN 978-80-86946-78-8.
- NOVÁKOVÁ, Vladimíra a Věroslav SOBOTKA. Slabikář finanční gramotnosti: učebnice základních 7 modulů finanční gramotnosti. 2., aktualiz. vyd. Praha: COFET, 2011. ISBN 978-80-904396-1-0.
- SMRČKA, Luboš. Osobní a rodinné finance: (svět rodinných financí - jak spořit a rozmnožovat majetek). 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. 257 s. ISBN 9788086946412.
- http://www.sosvdf.cz/NEW/sites/default/files/FG-03_opora.pdf

3) Daně - formy, historie, daně FO

- pojmy: daňový systém, daňová soustava, daň, historický vývoj, dělení daní - přímé (z příjmů, majetkové) a nepřímé, daně FO - poplatník, předmět daně, osvobození, příjmy za závislé činnosti, příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z nájmu, ostatní příjmy, slevy na dani, daňové zvýhodnění
- NOVÁKOVÁ, Vladimíra a Věroslav SOBOTKA. Slabikář finanční gramotnosti: učebnice základních 7 modulů finanční gramotnosti. 2., aktualiz. vyd. Praha: COFET, 2011. ISBN 978-80-904396-1-0.
- MAREK, Petr. *Studijní průvodce financemi podniku*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2009. ISBN 978-80-86929-49-1.
- SMRČKA, Luboš. *Osobní a rodinné finance: (svět rodinných financí - jak spořit a rozmnožovat majetek)*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. 257 s. ISBN 9788086946412.
- KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 6., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-841-3.
- VANČUROVÁ, Alena a LÁCHOVÁ, Lenka. *Daňový systém ČR 2016*. 13. aktualizované vydání. Praha: 1. VOX a.s., 2016. 393 stran. *Ekonomie*. ISBN 978-80-87480-44-1.
- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
- <http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/dane>

4) Daně právnických osob, DPH, spotřební daně, ostatní daně

- pojmy: právnická osoba, podnikání, výnosy, náklady, hospodářský výsledek, základ daně, sazba daně, daň, daň z přidané hodnoty - plátce a neplátce, spotřební daně (minerální oleje, líh, pivo, víno, tabákové výrobky), ekologické daně (zemní plyn, pevná paliva, elektřina), silniční daň, daň z nemovitých věcí, daň z nabytí nemovitých věcí
- NOVÁKOVÁ, Vladimíra a Věroslav SOBOTKA. Slabikář finanční gramotnosti: učebnice základních 7 modulů finanční gramotnosti. 2., aktualiz. vyd. Praha: COFET, 2011. ISBN 978-80-904396-1-0.
- MAREK, Petr. *Studijní průvodce financemi podniku*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2009. ISBN 978-80-86929-49-1.
- SMRČKA, Luboš. *Osobní a rodinné finance: (svět rodinných financí - jak spořit a rozmnožovat majetek)*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. 257 s. ISBN 9788086946412.
- KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 6., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-841-3.
- VANČUROVÁ, Alena a LÁCHOVÁ, Lenka. *Daňový systém ČR 2016*. 13. aktualizované vydání. Praha: 1. VOX a.s., 2016. 393 stran. Ekonomie. ISBN 978-80-87480-44-1.
- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
- Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních
- Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční
- Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí
- Zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí

5) Hmotné a duševní vlastnictví, spoluvlastnictví, SJM

- pojmy: vlastnictví, vlastnické právo, hmotné vlastnictví, duševní vlastnictví, ochrana vlastnictví, spoluvlastnictví podílové, společné jmění manželů
- SMRČKA, Luboš. *Osobní a rodinné finance: (svět rodinných financí - jak spořit a rozmnožovat majetek)*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. 257 s. ISBN 9788086946412.
- SKOŘEPA, Michal a Eva SKOŘEPOVÁ. *Finanční a ekonomická gramotnost pro základní školy a víceletá gymnázia: výchova k občanství : stát a hospodářství*. Praha: Scientia, 2008. ISBN 978-80-86960-41-8.
- JANKŮ, Martin. *Základy práva pro posluchače právnických fakult*. 6., přepracované a doplněné vydání. Praha: C.H. Beck, 2016. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-611-1.
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon
- www.osa.cz
- www.upv.cz

6) Ochrana spotřebitele

- pojmy: spotřebitel, práva spotřebitele, ochrana spotřebitele, spotřebitelský úvěr, Česká obchodní inspekce
- DVOŘÁKOVÁ, Zuzana a Luboš SMRČKA. Finanční vzdělávání pro střední školy: se sbírkou řešených příkladů na CD. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-008-9.
- NOVÁKOVÁ, Vladimíra a Věroslav SOBOTKA. Slabikář finanční gramotnosti: učebnice základních 7 modulů finanční gramotnosti. 2., aktualiz. vyd. Praha: COFET, 2011. ISBN 978-80-904396-1-0.
- SMRČKA, Luboš. Osobní a rodinné finance: (svět rodinných financí - jak spořit a rozmnožovat majetek). 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. 257 s. ISBN 9788086946412.
- JANKŮ, Martin. *Základy práva pro posluchače neprávnických fakult*. 6., přepracované a doplněné vydání. Praha: C.H. Beck, 2016. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-611-1.
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele
- Zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru
- Listina základních práv a svobod (Zákon č. 2/1993 Sb.)
- <http://www.coi.cz/>
- <https://www.asociace-sos.cz/>

7) Peníze - jejich význam pro tržní systém, formy, historie

- pojmy: funkce peněz, vlastnosti, původ a historie (příp. pohled na peníze očima ekonomických škol), dnešní formy peněz, ochranné prvky bankovek
- DVOŘÁKOVÁ, Zuzana a Luboš SMRČKA. Finanční vzdělávání pro střední školy: se sbírkou řešených příkladů na CD. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-008-9.
- NOVÁKOVÁ, Vladimíra a Věroslav SOBOTKA. Slabikář finanční gramotnosti: učebnice základních 7 modulů finanční gramotnosti. 2., aktualiz. vyd. Praha: COFET, 2011. ISBN 978-80-904396-1-0.
- SYROVÝ, Petr a Martin NOVOTNÝ. *Osobní a rodinné finance*. Praha: Grada, 2003. Osobní a rodinné finance. ISBN 80-247-0478-1.
- Zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku
- <https://www.cnb.cz/cs/platidla/>

8) Platební karty - debetní, kreditní, SIPO, kontokorent

- pojmy: platební karta, debetní karta, kreditní karta, funkce a účel, ochranné prvky, bezpečnost, SIPO - Soustředěné inkaso plateb obyvatelstva, kontokorent, resp. kontokorentní úvěr
- NOVÁKOVÁ, Vladimíra a Věroslav SOBOTKA. Slabikář finanční gramotnosti: učebnice základních 7 modulů finanční gramotnosti. 2., aktualiz. vyd. Praha: COFET, 2011. ISBN 978-80-904396-1-0.
- SMRČKA, Luboš. Osobní a rodinné finance: (svět rodinných financí - jak spořit a rozmnožovat majetek). 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. 257 s. ISBN 9788086946412.
- <https://www.ceskaposta.cz/sluzby/platebni-a-financni-sluzby-cr/sipo>

9) Spoření, investování - společně s 13

- pojmy: úspory, spoření, investování (nemovitosti, kovy, umělecké předměty), rizika - diverzifikace
- DVOŘÁKOVÁ, Zuzana a Luboš SMRČKA. Finanční vzdělávání pro střední školy: se sbírkou řešených příkladů na CD. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-008-9.
- NOVÁKOVÁ, Vladimíra a Věroslav SOBOTKA. Slabikář finanční gramotnosti: učebnice základních 7 modulů finanční gramotnosti. 2., aktualiz. vyd. Praha: COFET, 2011. ISBN 978-80-904396-1-0.
- MAREK, Petr. *Studijní průvodce financemi podniku*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2009. ISBN 978-80-86929-49-1.
- SMRČKA, Luboš. Osobní a rodinné finance: (svět rodinných financí - jak spořit a rozmnožovat majetek). 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. 257 s. ISBN 9788086946412.
- SYROVÝ, Petr a Tomáš TYL. *Osobní finance: řízení financí pro každého*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. Osobní a rodinné finance. ISBN 978-80-247-4832-0.
- SYROVÝ, Petr a Martin NOVOTNÝ. *Osobní a rodinné finance*. Praha: Grada, 2003. Osobní a rodinné finance. ISBN 80-247-0478-1.

10) Běžný účet, spořicí účet, vklady + stavební spoření, penzijní spoření (viz 12)

- pojmy: bankovní účet, osobní účet, podnikatelský účet, vklad a výběr, příkaz k úhradě, příkaz k inkasu, dělení účtů - běžný účet, spořicí účet, termínovaný vklad, úvěrový účet
- NOVÁKOVÁ, Vladimíra a Věroslav SOBOTKA. Slabikář finanční gramotnosti: učebnice základních 7 modulů finanční gramotnosti. 2., aktualiz. vyd. Praha: COFET, 2011. ISBN 978-80-904396-1-0.
- SMRČKA, Luboš. Osobní a rodinné finance: (svět rodinných financí - jak spořit a rozmnožovat majetek). 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. 257 s. ISBN 9788086946412.
- SYROVÝ, Petr a Martin NOVOTNÝ. *Osobní a rodinné finance*. Praha: Grada, 2003. Osobní a rodinné finance. ISBN 80-247-0478-1.
- Zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku

11) Úvěry (formy) a leasing

- pojmy: půjčka, úvěr, bankovní instituce, nebankovní instituce, spotřebitelský úvěr, druhy úvěrů - kontokorentní, hypoteční, alternativní formy financování - leasing, úvěr vs. leasing, RPSN, výpočet výše úroků
- NOVÁKOVÁ, Vladimíra a Věroslav SOBOTKA. Slabikář finanční gramotnosti: učebnice základních 7 modulů finanční gramotnosti. 2., aktualiz. vyd. Praha: COFET, 2011. ISBN 978-80-904396-1-0.
- MAREK, Petr. *Studijní průvodce financemi podniku*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2009. ISBN 978-80-86929-49-1.
- SMRČKA, Luboš. *Osobní a rodinné finance: (svět rodinných financí - jak spořit a rozmnožovat majetek)*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. 257 s. ISBN 9788086946412.
- SYROVÝ, Petr a Tomáš TYL. *Osobní finance: řízení financí pro každého*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. Osobní a rodinné finance. ISBN 978-80-247-4832-0.
- SYROVÝ, Petr a Martin NOVOTNÝ. *Osobní a rodinné finance*. Praha: Grada, 2003. Osobní a rodinné finance. ISBN 80-247-0478-1.
- Zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru

~~12) Stavební spoření, penzijní spoření - viz 13~~

- pojmy: stavební spoření, spoření na bytovou otázku, úvěr ze stavebního spoření, státní podpora, výhody a nevýhody stavebního spoření, penzijní spoření - státní podpora, výhody a nevýhody
- DVOŘÁKOVÁ, Zuzana a Luboš SMRČKA. Finanční vzdělávání pro střední školy: se sbírkou řešených příkladů na CD. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-008-9.
- NOVÁKOVÁ, Vladimíra a Věroslav SOBOTKA. Slabikář finanční gramotnosti: učebnice základních 7 modulů finanční gramotnosti. 2., aktualiz. vyd. Praha: COFET, 2011. ISBN 978-80-904396-1-0.
- SMRČKA, Luboš. Osobní a rodinné finance: (svět rodinných financí - jak spořit a rozmnožovat majetek). 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. 257 s. ISBN 9788086946412.
- SYROVÝ, Petr a Martin NOVOTNÝ. *Osobní a rodinné finance*. Praha: Grada, 2003. Osobní a rodinné finance. ISBN 80-247-0478-1.

13) Akcie, dluhopisy, podílové fondy (výnos, riziko, likvidita)

- pojmy: cenný papír, akcie a jejich formy, dluhopisy a jejich dělení, podílový fond - koš aktiv, investiční společnost, podílový list, investorské riziko (max. výnos, min. riziko, okamžitá likvidita)
- DVOŘÁKOVÁ, Zuzana a Luboš SMRČKA. Finanční vzdělávání pro střední školy: se sbírkou řešených příkladů na CD. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-008-9.
- MAREK, Petr. *Studijní průvodce financemi podniku. 2.*, aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2009. ISBN 978-80-86929-49-1.
- NOVÁKOVÁ, Vladimíra a Věroslav SOBOTKA. Slabikář finanční gramotnosti: učebnice základních 7 modulů finanční gramotnosti. 2., aktualiz. vyd. Praha: COFET, 2011. ISBN 978-80-904396-1-0.
- FILIP, Miloš. *Osobní a rodinné bohatství: jak chytře investovat*. Praha: C.H. Beck, 2006. Beckova edice ABC. ISBN 80-7179-523-2.
- SMRČKA, Luboš. *Osobní a rodinné finance: (svět rodinných financí - jak spořit a rozmnožovat majetek)*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. 257 s. ISBN 9788086946412.
- SYROVÝ, Petr a Tomáš TYL. *Osobní finance: řízení financí pro každého*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. Osobní a rodinné finance. ISBN 978-80-247-4832-0.
- SYROVÝ, Petr a Martin NOVOTNÝ. *Osobní a rodinné finance*. Praha: Grada, 2003. Osobní a rodinné finance. ISBN 80-247-0478-1.
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

14) Pojištění (historie a formy), pojištění životní, majetkové, odpovědnosti

- pojmy: pojištění, pojišťovna, pojistník, pojistitel, pojištěný, historie, typy pojištění (osob, majetku, zájmu), úrazové pojištění, důchodové pojištění, nemocenské pojištění, havarijní pojištění, živelní pojištění, pojištění odpovědnosti za škodu, povinné ručení
- DVOŘÁKOVÁ, Zuzana a Luboš SMRČKA. Finanční vzdělávání pro střední školy: se sbírkou řešených příkladů na CD. V Praze: C.H. Beck, 2011. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-008-9.
- NOVÁKOVÁ, Vladimíra a Věroslav SOBOTKA. Slabikář finanční gramotnosti: učebnice základních 7 modulů finanční gramotnosti. 2., aktualiz. vyd. Praha: COFET, 2011. ISBN 978-80-904396-1-0.
- SMRČKA, Luboš. Osobní a rodinné finance: (svět rodinných financí - jak spořit a rozmnožovat majetek). 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. 257 s. ISBN 9788086946412.
- SYROVÝ, Petr a Tomáš TYL. *Osobní finance: řízení financí pro každého*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. Osobní a rodinné finance. ISBN 978-80-247-4832-0.
- SYROVÝ, Petr a Martin NOVOTNÝ. *Osobní a rodinné finance*. Praha: Grada, 2003. Osobní a rodinné finance. ISBN 80-247-0478-1.
- Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví
- Zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění
- <http://www.financisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/pojistne>

15) Alternativní metody řešení (nejen) finančních sporů (ADR)

- pojmy: rozhodčí řízení, mediace, conciliace, mediátor
- JANKŮ, Martin. *Základy práva pro posluchače neprávnických fakult. 6., přepracované a doplněné vydání.* Praha: C.H. Beck, 2016. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-611-1.
- HOLÁ, Lenka a Miluše HRNČIŘÍKOVÁ. *Mimosoudní metody řešení sporů: vysokoškolská učebnice.* Praha: Leges, 2017. Student. ISBN 978-80-7502-246-2
- HOLÁ, Lenka, Naděžda ROZEHNALOVÁ a Martina URBANOVÁ. *Mediace a možnosti využití v praxi.* Praha: Grada, 2013. Psyché. ISBN 978-80-247-4109-3
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci
- <http://www.amcr.cz/co-je-to-mediace/>